

ОХРИДСКИ ПРОЛОГ, СВЕТОГ ВЛАДИКЕ НИКОЛАЈА ВЕЛИМИРОВИЋА, ЗА

27. јул по јулијанском календару

1. **Св. великомуч. Пантелејмон.** Родом из Никомидије од мајке хришћанке и оца незнабошца. Мајка му се звала Евула а отац Евсторгије. Као младић изучио лекарске науке. Свештеник Ермолај призва га к себи, научи га вери Христовој и крсти га. Чудотворно излечи Пантелејмон једнога слепца, кога су други лекари узалуд лечили; излечи га именом Христовим, и крсти га. Из зависти оптуже лекари Пантелејмона као хришћанина, и Пантелејмон изађе пред цара Максимијана на суд. „И стаде пред земаљским царем телом, а умом стајаше пред Царем небеским.“ Пред царем он се слободно објави хришћанином, и на очи цареве излечи једног узетог човека од дуготрајне болести. Ово чудо многе незнабошце привуче вери Христовој. Цар га стави на муке, но Господ му се јави у неколико махова и избави га цела и неповређена. Тада и св. Ермолај са Ермипом и Ермократом пострада. Осуђен на смрт св. Пантелејмон клече на молитву. У том целат удари га мачем по врату, и мач се преби као да је од воска. И не могаше га целат погубити док светитељ не сврши молитву и сам не рече да га посеку. Његове мошти посташе целебне. Беше посечен Пантелејмон под неком маслином, која по том постаде сва окићена плодом. Пантелејмон – значи свемилостиви. Бог свемилостиви прими праведну душу његову, и прослави га међу великим светитељима својим. Чесно пострада за Христа овај дивни мученик у младости својој 27. јула 304. год. Св. Пантелејмон призива се у молитвама при водоосвећењу и јелеосвећењу (свештању масла) заједно са св. Ермолајем и осталим безсребреницима и чудотворцима. Најдивнији храм, посвећен овом светитељу налази се у Светој Гори.

2. **Св. Климент архиеп. Охридски.** Ученик св. Методија и Кирила. По смрти св. Методија Климент, под притиском Немаца, крете из Моравије на југ. С Гораздом, Наумом, Савом и Ангеларијем – сви заједно прозвати Петочисленици – пређе Дунав, погостова у цара Бориса Михаила, и по том дође у Охридску страну. Прво основа манастир у Белици, где му беше и његово прво епископско

седиште. Доцније се пресели у Охрид, одакле разви велику архипастирску и просветитељску делатност за сву ближу и даљ у околину. У Охриду подиже св. Климент цркву св. Пантелејмону. Имађаше много ученика, који преписиваху књиге словенским писменима за словенски народ. При тој делатности нарочито му помагаше св. Наум. Чинио је чудеса и за живота свога, као што његове мошти пројављују целебну моћ до данашњег дана. После великог труда и верне службе Богу упокојио се мирно у Охриду 916. год. Чудотворне мошти његове почивају у негдашњем храму Свете Богородице, који се доцније прозвао по имену св. Климента.

3. Блажени Николај. Христа ради јуродиви Новгородски. Син богатих родитеља. Оставио богатство и као јурод јурио по улицама, и кроз јуродство поучавао људе. Његов друг истога подвига био је блажени Теодор. Јурећи се једанпут пред светом они обојица претрче реку поврх воде. Упокојио се у Господу 1392. год.

4. Преп. Антуса. После дугог осамљеничког подвига основала манастир од 90 сестара. У време иконоборства под Константином Копронимом свих 90 монахиња буду убијене, а преп. Антуса по том и сама сконча 759. год.

5. Сто педесет и три мученика, потопљених у мору у Тракији.

Петочисленици, Божји угодници,
Јеванђелског меда вредни носиоци,
Широм бела света проносише веру
Док се не станише на сињем језеру.
Још са већим трудом одатле да раде
Горки људски живот Господом да сладе.
Климент архијереј, прави Божји слуга,
Што претрпе много мука и поруга,
Он за Охрид поста Христова застава,
Са њим свети Наум Ангелар и Сава,
И блажени Горазд – Петочисленици,
Сви Божији људи, Божји трудбеници.
Хиљаду година на небеси живе,
Хиљаду година људи им се диве.
Труда не жалише, народе крстише,
Славом се венчаше, јер Бога љубише.

Охрид чува славу Петочисленика,
Словенству су они и понос и дика.

РАСУЂИВАЊЕ

Ако дајеш милостињу сирوماху знај, да колико њоме чиниш добра своје ближњем толико и себи, и још више себи. Св. Антоније говори: „од ближњега долази нам и животи смрт.“ А св. Петар Дамаскин пише: „као што бедни треба да благодаре Богу, и да љубе богате, који им чине добра, тако, и још много више, и богати (треба да благодаре Богу и да љубе бедне), зато што се они спасавају Промислом Божјим и у садашњем и у будућем веку због милостиње. Јер без бедних они не само не задобијају спасење душе, него не могу избећи ни искушења од богатства.“ Милостиња која се даје из сујете, или с презрењем, не користи ништа. У ранија времена богаташи су односили злато пустињацама и молили ове да приме. Ретко се дешавало да су пустињаци радо примали милостињу, него и кад су је примали, примали су је из милосрђа према богаташима. Најсиромашнији људи примали су милостињу из милосрђа!

СОЗЕРЦАЊЕ

Да созерцам чудесно ослобођење Израиља од Сисаре и његове силе (Судиј. 4), и то:

1. како се смилова Господ на вапаје поробљених Израиљаца и дарова им победу над Сисаром;
2. како пророчица Девора посла малену силу на Тавор против Сисаре, који имаше 900 гвоздених кола и огромну војску;
3. како прште сила Сисарина, и Сисара погибе.

БЕСЕДА

о пророкованим ругачима светиње
И ово знајте најприје да ће у пошљедње дане доћи ругачи који ће живљети по својијем жељама. (II Пет, 3, 3)

Да ли се огледало мења и криви, кад ругач стоји пред њим смејући се и ругајући се огледалу? Не, огледало се не мења и не криви, него остаје какво је и било. Ни Бог се, браћо, не мења и не криви, кад му се ругачи смеју и ругају. Непроменљиви и пречисти

Бог зна, да се ругач самоме себи руга. Својим ругањем светињи Божјој ругач себе криви, и себе прави наказом. А светиња Божја стоји нетакнута.

О како су већ у наше време, у наше дане, пристигли многи ругачи! Многи премноги – но њихово је мноштво немоћније од Једног Јединог. Шта је мноштво прашине пред једним јаким ветром? Само треба чекати, наоружан стрпљењем чекати, док ветар јак не дуне.

Пристигли су многи премноги ругачи, који се ругају Божјој речи. Они нуде своје речи место Божјих, несвете место светих, гнојне место здравих, смртоносне место животворних. Но реч је Божја као јак ветар, а њихове су речи као прашина.

Ругачи су пристигли, многи премноги, који се ругају Божјим делима, и још ће више пристизати. Они хвале своја дела изнад Божјих дела, и веле, да су дела руку њихових боља и разумнија од дела Божјих. Њихова су дела крађа; јер све што су доброга саградили, саградили су од Божјег материјала и према угледу на Божје грађевине; и све што су злога саградили, саградили су од ђаволског материјала и по угледу на ђаволске грађевине. Чиме се, дакле, хвали прашина? Чиме ће се хвалити ругачи данас-сутра, кад дивљи магарци буду топтали копитама по гробовима њиховим?

Господе пречисти, свете су речи Твоје и силне као јак ветар, и света су дела Твоја и нема им ни броја ни мере. Господе пречисти, спаси језик наш од ругања, и спаси живот наш од ругача. Теби слава и хвала вавек. Амин.